

19.11.04

האם היתה סכנת הפיכה?

מאת זאב שיף

הפגישה עם אשכול ב-28 במאי ואמר לו כי תפיסת השלטון על ידי הצבא "תקבל טוב" וכי הצבא יכול לקבל החלטה בלי הממשלה. שרון אינו זוכר אם רבין הסכים עמו או לא. חבל שרבין אינו עמנו כדי להכחיש זאת. גם משה דיין צוטט בשע"ת, אחרי מותו, בזיכרונותיו של שרון כמי שתמך בשרון בקשר לפעולה נרחבת בקיביה. רבין היה האיש האחרון בצה"ל שהיה מסוגל לתמוך בפוטש. כאשר שמע כי ויצמן פנה בנימה תקיפה לאשכול, אמר שזה מעשה שלא ייעשה.

בדיעבד, אחרי שתוצאות המלחמה ידועות, ברור שאשכול צדק בהחלטתו להאריך את תקופת ההמתנה. המטכ"ל הוא שהיה על סף היסטריה. צה"ל הכריע את צבאות מצרים, ירדן וסוריה. נאצר התגלה כ"פה גדול". צדק רבין באומרו כי לאשכול נעשה עוול. הצדה החלה אחרי המלחמה כאשר ישראל לא ידעה מה לעשות עם פירות הניצחון.

המהססים. אסור לשכוח כיצד נראה ערב המלחמה המטה הכי ללי בעיני השרים. מטכ"ל שט"ע בהערכת המודיעין לגבי כוונות נאצר. רמטכ"ל שהתמר טט אחרי שיחה שניהל עם דוד בן גוריון ונעלם ליומיים. אלר פים שנתפסים להיסטריה בהתנהגותם וברבניהם וממהרים לשנות תוכניות מבצעיות כשרבין נפל למשכב.

האם אלופי המטכ"ל ב-1967 היו מסוגלים לבצע פוטש בגלל החלטת הממשלה שלא לקבל את המלצת האלופים לתקוף מיד? האם מישהו מעלה על דעתו שהאלוף ישראל טל, למשל, או ישעיהו גביש, או דוד אלעזר, עוזי נרקיס ואלעזר פלד היו מורים לכוותיהם להשתתף בפרוטש? גם בן גוריון, שרחש איבה לאשכול, תמך בעמדת הממשלה לאחר ששמע על הוויכוח בין צמרת צה"ל לאשכול.

בהערותיו לספר מביא גלוס קא את עדות שרון, האומר כי דיבר עם הרמטכ"ל רבין אחרי

לה. היתה זו פנייה מיוחדת בהתחשב בביקורת הקשה שהיתה לשרון על התנהלותו של אשכול ערב המלחמה. כשהתבקש להסיר את השינוי ביחסו לאשכול, אמר: חשוב שלישראל יהיה כיום ראש ממשלה חלש! שרון היה עסוק באותה תקופה כראש מה"ד בהעברת בסיסי הרכבה של צה"ל לגדה המערבית. ממשלת ישראל לא החליטה על כך והוא חשב כנראה שראש ממשלה חזק ימנע ממנו לבצע את המעבר הגדול.

שני המקרים מעידים על תפיסת עולמו של שרון באותה תקופה. כיום הוא יודע בוודאי שיש במפלגתו אנשים שהיו רוצים שהוא, שרון, יהיה ראש ממשלה חלש.

הר"ר עמי גלוסקא, שבקיאור תו באירועי מלחמת ששת הימים היא מופלגת, מתאר בספרו ("א"שכול, תן פקודה!") את העימות שהתפתח בין אלופי המטה הכי ללי לשרי הממשלה. אחרי המלחמה נשמעו יותר דברי האלופים המנצחים ולא דברי המדינאים

מיד אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר האלוף אריאל שרון נחשב לאחד מגיבורי המלחמה, זכורות לי במיוחד שתי שיחות עמו. באחת מהן סיפר כי אחרי הפגישה הקשה שהיתה לפורום המטה הכללי ב-28 במאי עם ראש הממשלה ושר הביטחון לוי אשכול, שאליו נלווה יגאל אלון, חש עד כמה היה קל לחולל הפיכה. אחרי שאשכול הסביר מדוע יש להאריך את ההמתנה ולא לצאת להתקפה, היו האלופים צריכים לבקש הפסקה להתייעצות, ואחרי שיצאו מהחדר לני עול בו את ראש הממשלה ולקבל את ההחלטה הנכונה על יציאה למלחמה. כך אמר שרון ולא הר סיף כי דיבר על כך עם הרמטכ"ל יצחק רבין.

שבועות מספר לאחר מכן, כאשר שרון היה עדיין ראש ממשלה לקת ההדרכה, זימן אותי למשרדו. בפיו היתה בקשה שלא למתוח ביקורת על ראש הממשלה